



XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025



VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS



Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR



RĖMĖJAI | SPONSORS



PARTNERIS | PARTNER



Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

dokumentuojamų bendrų apsauginių veiksmų suaugusiųjų IPS atvejais, padedantis sumažinti IPS pasekmes, šiuo atveju – traumų simptomų pasireiškimą ir/arba stiprumą, tarp smurtą patyrusių moterų (Okedare and Fawole, 2024). Kadangi IPS yra jautri tema, žinoma, kad tyrimai šioje srityje susiduria su dideliais iššūkiais, todėl dirbtinio intelekto (DI) integravimas gali apsaugoti jautrias imtis nuo pakartotinio traumavimo ir tuo pačiu būti naudingas įrankis tyrėjams dirbti su žvalgomąjo pobūdžio tyrimais. **Tyrimo tikslas** – dirbtiniu intelektu sugeneruoti IPS patyrusių moterų imtį ir gautus rezultatus palyginti su tikros moterų imties rezultatais.

Metodika. Tyrimui atlikti pasitelktos dvi imtys – DI sugeneruota ir reali IPS patyrusių moterų. Dirbtinio intelekto imčiai sugeneruoti buvo naudojamas DI įrankis Chat GBT (4o versija). Pagal kriterijus buvo sugeneruota 150 IPS patyrusių moterų atsakymai į pateiktus klausimus. (N=150). Realią IPS patyrusių moterų imtį sudarė 200 respondenčių iš skirtingų Lietuvos regionų. Tyrime naudojami šie instrumentai: Smurto rūšies ir dažnumo klausimynas (Žukauskienė et al., 2019), Bosch paramos klausimynas (Bosch ir Bergen, 2006), Įvykio poveikio klausimynas (Weiss, 2007). **Rezultatai.** Tikimasi, kad tiek DI sugeneruotoje, tiek tikroje smurtą patyrusių moterų imtyje: 1) dažnesnis smurtas bus susijęs su stipresniais traumų simptomais; 2) dažnesnis IPS bus susijęs su mažesne socialine parama; 3) didesnė socialinė parama bus susijusi su traumų simptomų stiprumu. **Rezultatų aptarimas.** Pastaraisiais metais, kuomet pastebimas spartus dirbtinio intelekto vystymasis, svarbu ieškoti būdų, kaip šis įrankis galėtų padėti tyrėjams integruoti naujus duomenų analizės metodus, optimizuoti tyrimų procesus ir plėsti žinių taikymo galimybes. Taigi, šis tyrimas atveria naujas galimybes tirti jautrias temas, nesukeliant pakartotinio traumavimo pavojaus pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kartu išlaikant duomenų kokybę ir tyrimų vientisumą.

Raktiniai žodžiai: intymaus partnerio smurtas; traumų simptomai; socialinė parama; dirbtinis intelektas.

PRIEŠIŠKUMAS SUSIRAŠINĖJANT ONLINE

Gintarė Švedaitė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Įvadas: Virtualus bendravimas tapo neatsiejama mūsų tarpasmeninių santykių dalimi. Svarbu gilintis į virtualaus bendravimo ypatumus, šiuo atveju, būtent į virtualų socialinį atstūmimą ir jo įtaką asmens patiriamam priešiškumui. Socialinis atstūmimas gali pasireikšti kaip asmens ignoravimas, dėmesio nerodymas ar iniciatyvos megzti pokalbį nesiėmimas (Wirth, 2016), kas virtualioje erdvėje gali pasižymėti rimtomis psichologinėmis pasekmėmis. Virtualių žaidimų kontekste atstumti tiriamieji pasižymėjo padidėjusiu priešišku, nerimu, depresija bei sumažėjusiu savivertės, kontrolės jausmu (Kothgassner ir kt., 2017). Socialinis atstūmimas ir agresyvumas yra susiję: socialinį atstūmimą patyrę tiriamieji pasižymėjo priešišku ir agresyviu elgesiu (DeWall, Twenge, Gitter ir Baumeister, 2009). Šiuo atveju socialinis atstūmimas sukelia priešiškų atribucijų šališkumą, kuris atlieka mediatoriaus tarp atstūmimo ir agresyvumo funkciją. Nėra daug tyrimų, kurie gilintųsi į tai, kaip virtualus bendravimas – susirašinėjimas tarpusavyje – ir jo metu pasireiškęs socialinis atstūmimas gali paveikti asmens polinkį į agresyvų elgesį, ypač kreipiant dėmesį į priešiškas atribucijas, kurios dažniau tyrinėjamos nusikalstamo elgesio kontekste (Valickas, Vanagaitė ir Navickas, 2014). Šio tyrimo tikslas – ištirti, ar patirtas socialinis atstūmimas susirašinėjant su pašnekovu internetinėje pokalbių svetainėje darys įtaką priešiškų atribucijų pasireiškimui.

Metodika: Tyrime dalyvavo 30 tiriamųjų (24 moterys, 2 vyrai, 4 asmenys nurodė „kita“), amžiaus vidurkis – 21,43 m. Tyrimo metu vykdytas eksperimentas: kontrolinės grupės sąlyga buvo 15 min. trunkantis susirašinėjimas, o eksperimentinės grupės – atsijungimas

nuo susirašinėjimo praėjus 6 min. kaip socialinio atstūmimo simuliacija. Priešiškos atribucijos vertinamos anketa, kurią sudarė patiriamų emocijų intensyvumo įvertinimas, 3 vinjetės ir klausimai apie žmonių ketinimus bei susirašinėjimo patirtį.

Rezultatai: Eksperimentinės grupės dalyviai pokalbio patirtį įvertino reikšmingai prasčiau nei kontrolinės grupės dalyviai ($U = 23$, $Z = -3,72$, $p < 0,001$), tačiau priešiškų atribucijų lygis reikšmingai nesiskyrė tarp grupių ($U = 104,5$, $Z = -0,35$, $p = 0,72$).

Išvados: Priešiškos atribucijos panašiai pasireiškė ir kontrolinėje, ir eksperimentinėje tyrimo sąlygoje, taigi šiuo atveju socialinis atstūmimas, t. y. atsijungimas nuo pokalbio praėjus 6 minutėms, neturėjo įtakos tam, kaip žmonės vertino dviprasmes situacijas. Tarp tyrimo sąlygų reikšmingai skyrėsi tiriamųjų pokalbio sklandumo vertinimas – eksperimentinė grupė pokalbį vertino prasčiau nei kontrolinė, nes būtent eksperimentinė grupė patyrė pašnekovo atsijungimą nuo pokalbio anksčiau laiko.

Raktiniai žodžiai: socialinis atstūmimas, priešiškos atribucijos, virtualus bendravimas

AKADEMINIO NESĄŽININGUMO SĄSAJOS SU TAMSIAISIAIS ASMENYBĖS BRUOŽAIS

Ugnė Valskytė

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Visuomenės sveikatos fakultetas, Sveikatos psichologijos katedra

Įvadas. Akademiniis nesažiningumas (AN) yra nuo formalaus mokslo pradžios egzistuojanti problema, tačiau jos aktualumas pastaraisiais dešimtmečiais tapo reikšmingas dėl sparčios technologijų ir dirbtinio intelekto (DI) pažangos. Sukčiavimas aukštojoje mokykloje gali pakenkti studentų disciplinai, moralės ir asmenybės vystymuisi (Asghar et al., 2024) bei lemti prastesnį įsiliejimą į darbo rinką dėl žinių ir įgūdžių trūkumo (von Jena, 2020). Šio tyrimo tikslas buvo ištirti studentų AN ypatumų sąsajas su tamsiaisiais asmenybės bruožais.

Metodika. Tyrime dalyvavo 292 Lietuvos studentai (18-29 m., $M = 21.18$, $SD = 2.13$), kurie užpildė anoniminę internetinę anketą. Duomenų rinkimui pasitelkti autorės sukurti socialiniai demografiniai klausimai, Trumpoji Tamsiosios triados skalė (angl. *Short Dark Triad--SD3*, Jones & Paulhus, 2014), vertinanti Machiavelizmą, narcisizmą ir psichopatiją, bei McCabe/ICAI akademinio nusižengimo skalė (angl. *MIAMI*, Rettinger et al., 2024), kuri nurodo sukčiavimo, netinkamo šaltinių naudojimo ir bendrininkavimo dažnį 12 mėn. laikotarpyje Likerto skalėje 1-5 (1 – niekada, 5 – 5-11 ir daugiau kartų). Taip pat studentų pasiteirauta, kokius DI įrankius jie naudoja.

Rezultatai. Atskleista, kad tiriamieji vidutiniškai iki vieno karto per metus sukčiauja ($M = 1.2$, $SD = 0.02$) ir netinkamai naudojami šaltiniais ($M = 1.6$, $SD = 0.04$), o neleistinai bendrininkauja vidutiniškai vieną kartą per metus ($M = 2.1$, $SD = 0.8$). Pastebėta, kad Machiavelistiški ir psichopatiški bruožai buvo reikšmingai silpnai susiję su bendrininkavimu ir netinkamu šaltinių naudojimu ($p < .05$), psichopatija – su sukčiavimu ($p < .05$). Daugiau nei du trečdaliai studentų nurodė naudoję DI studijose, iš jų 96,5% pasitelkė ChatGPT.

Diskusija. Studentai nurodė, kad AN veiksmus atliko vidutiniškai iki vieno karto per metus. Tai yra rečiau, nei nurodė ankstesni Lietuvos tyrimai (Daukšienė et al., 2021; Kanaporienė, 2019; Laukytė, 2019). Nustatytos sąsajos tarp AN ir tamsiųjų asmenybės bruožų atskleidė reikšmingus, tačiau silpnus ryšius tarp šių konstrukto. Visgi DI naudojimo paplitimas tarp daugumos apklaustųjų rodo sparčiai besikeičiančias AN tendencijas, kurių gilesniam supratimui pravartu atlikti daugiau tyrimų.

Darbo vadovė: prof. dr. Dalia Antinienė